פרשת וישלח תשפ"ז

סבלנות

כאשר יעקב אבינו יוצא לפגוש**"וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה שעיר שדה אדום"** את עשיו בכדי לפייסו, הוא שולח לפניו מנחה, ובעת הפגישה גם משתחווה לפניו שבע פעמים. הוא נהג בענוה מיוחדת כדי להורות לעם ישראל בניו, איך להתמודד עם בני עשיו בעתיד. "השבעתי אתכם בנות ירושלים בצבאות או באילות השדה אם תעירו ואם תעוררו" מסבירה הגמרא - שהקב"ה השביע את עם ישראל שלא ימרדו באומות העולם, כי עוד לא הגיע זמן הגאולה, לכל דבר יש זמן, ולכן צריך הרבה סבלנות.

אסור לעשות דברים לפני הזמן, צריך לחכות ולא להקדים את המאוחר, תמיד לעבוד בסבלנות. ולכן מלבד מה שרצה יעקב אבינו להורות לבניו, הוא נהג בענוה כי הוא ראה שאם הוא יפגע בעשיו, לא תהיה תורה! כי התורה שבעל פה באה דווקא מעשיו, יעקב אבינו ראה את כל הגרים שיצאו מעשיו ויעמידו תורה בישראל - עובדיה הנביא, שמעיה ואבטליון, רבי עקיבא, רבי מאיר, ולכן יעקב אבינו לא הרג את עשיו. משל למה הדבר דומה - לחבית דבש, ונחש מאוד מסוכן יושב על החבית.

פתרון אפשרי הוא לקחת אבן גדולה ולזרוק על הראש של הנחש, אמנם הנחש ימות אבל גם החבית תתרסק והדבש יפסד. לכן עדיף לקחת צבת ארוכה ולתפוס את הנחש. אמנם זה מצריך יותר זמן והרבה סבלנות, אבל בסוף בעזרת ה' החבית תישאר שלימה. לכן צריך סבלנות, עיקר הבעיה של הדור שלנו היא שאין סבלנות. מתחילים לבנות בניין, רוצים כבר לסיים, אבל אי אפשר לבנות ככה, צריך סבלנות, כשבונים אסור למהר

ענוה משיגה יותר

רבי יהודה הנשיא, ביקש מרבי יהושוע בר נחמן המזכיר שלו, שיכתוב אגרת לאנטונינוס - 'תכתוב - למרנא מלכא אנטונינוס מעבדך יהודה'. רבי יהושוע בר נחמן מאוד הצטער לכתוב את המילים - 'לאנטונינוס המלך בשם רבי העבד', הרי בשביל עם ישראל רבי יהודה הנשיא היה 'חמדת העולם'. גם קדוש, גם פרוש, גם ניצוץ של יעקב אבינו, איך אפשר לכתוב - 'עבדך יהודה', לגוי? לכן הוא רצה לקרוע את המכתב. אמר לו רבי - אני לא יותר טוב מיעקב אבינו שאמר לעשיו - "כה אמר עבדך יעקב" וכי יעקב אבינו היה עבד של עשיו?!

אלא יעקב אבינו, ידע לתת לבניו הדרכה מסודרת, איך להתנהג עם אומות העולם בתקופה הזאת. ובכל זאת רצה רבי יהושע בר נחמן לשנות רק קצת ולכתוב - 'ממורך ורבך - רבי'. אמר לו רבי תכתוב 'מעבדך יהודה', כי העניין הוא שלפעמים על ידי ענוה משיגים הכל! כתוב בזוהר שאם עשיו היה יודע אילו חוכמות עשה לו יעקב, הוא היה מוכן לפגוע בנפשו והעיקר לא להפגש עם יעקב, מכיון שיעקב אבינו במפגש הזה לקח לו את הכל. הוא הוציא ממנו את ההודאה על הברכות - הם הרי היו במחלוקת על הברכות, שהרי בהתחלה הפסוק אומר: "וישטם עשו את יעקב על הברכה אשר ברכו אביו, ויאמר עשו בלבו יקרבו ימי

אבל אבי ואהרגה את יעקב אחי".

ובסוף כשנפגשו כתוב בפסוק: "ויאמר עשיו יש לי רב אחי יהי לך אשר לך". כותב רש"י: כאן הודה לו על הברכות, זה כבר לא בגניבה זה בנתינה, זה לא בדיעבד זה לכתחילה. כל זה תודות לחכמה שיעקב אבינו נהג בה.

רב אחא בר יעקב

שואלים חז"ל למה יעקב אבינו**"והוא עבר לפניהם וישתחו ארצה שבע פעמים עד גשתו עד אחיו"** השתחווה שבע פעמים, למה לא מספיקה השתחוויה אחת? את התשובה לכך ולכמה גדולה ההתנהגות הזאת שהתנהג בה יעקב אבינו, אפשר ללמוד מהגמרא: מסופר על רב אחא בר יעקב שהלך להתארח בעיר של אביי. כששמע אביי שרב אחא מגיע, הוא אמר לאנשי העיר שלא יזמינו אותו בלילה להתארח, בכדי שישן בבית המדרש.

מה הטעם לכך? היה להם בבית המדרש, מזיק בדמות תנין עם שבעה ראשים, שהיה הורג אנשים, הם לא ידעו איך להפטר מהמזיק הזה. לכן אביי רצה שרב אחא יטפל בבעיה. כשרב אחא הגיע וראה שאף אחד לא מזמין אותו, הוא נשאר לישון בשמחה על ספסל בבית המדרש. בלילה יצא המזיק וראה את רב אחא בר יעקב הוא חשב שהוא טרף קל. קם רב אחא בר יעקב והשתחווה שבע השתחוויות, ובכל השתחוויה הוא הוריד למזיק ראש אחד.

למחרת נכנס אביי וראה שהמזיק מת, הוא שמח מאד. אומר האריז"ל, רב אחא בר יעקב הוא ניצוץ של יעקב אבינו והמזיק היה עשיו בעצמו, שנתגלגל לבית מדרשו של אביי, כדי שרב אחא בר יעקב יוציאנו מן העולם. לכן עשיו אמר: "אחי יש לי רב", כי בזה נרמז רב אחא בר יעקב שיתקן את עשיו.

נקודות של אור

- כאשר אנו נפגשים ברחוב באדם שיש לו קצת מהמידות של עשיו, ננהג כלפיו כמו שיעקב אבינו נהג עם עשיו, כלומר בענוה ובסבלנות.
- עם ישראל נמשלו לזיתים, לכן גם אם לפעמים מקבלים 'חבטות', צריך לזכור שזה רק לטובה, כי רק אחרי החבטות השמן יוצא.
- בכל מצווה שאדם מקיים, הוא זוכה שיעמוד לצידו מלאך נוסף שיגן עליו. לכן - 'כל המוסיף מוסיפים לו'.

פנייה לרב החיד"אלשאלות ולברכה –

לרכישת הספר בחנות האתרהמאמר מתוך הספר "תורת רבנו יורם – פרשת השבוע לאם ולבת" –